

Kadernota individuele voorzieningen

Midden-Drenthe

maart 2013

inhoud

Inleiding

1. stand van zaken
2. juridische grenzen
3. gemeentelijk beleid in 2013 en verder
 - 3.1 samen een oplossing vinden
 - 3.2 vervoersvoorzieningen
 - 3.3 woonvoorzieningen
 - 3.4 hulp bij het huishouden
4. financieel perspectief
5. conclusies

Inleiding

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in werking getreden. De Wmo bepaalt onder andere dat het College van Burgemeester en Wethouders een compensatieplicht heeft voor haar inwoners. Om hieraan invulling te geven verstrekken we, onder meer, individuele voorzieningen. Daar gaat deze nota over.

Een belangrijke ontwikkeling is die van het denken in oplossingen en niet vanuit welke voorzieningen we beschikbaar hebben. Kunnen mensen zelf een bijdrage leveren aan een oplossing? Wat is hun eigen kracht? Maar ook of we een collectieve oplossing kunnen bieden, daar waar nu een individuele voorziening wordt toegekend. Kunnen we als gemeente een rol spelen in het oplossen van het probleem? Door het leveren van een individuele voorziening of anderszins? Het doel van deze kadernota is om een verantwoorde beleidmatige invulling te geven aan de individuele Wmo voorzieningen in 2013 en verder. Een visie op het invullen van onze compensatieplicht.

De financiële middelen die we inzetten voor individuele voorzieningen staan onder druk. De beschikbare middelen, inclusief reserve, zijn tot op heden voldoende geweest. De bijdrage welke we van het rijk ontvangen wordt echter steeds lager. Daarom doen we in deze nota ook een aantal voorstellen met financiële gevolgen. We kijken naar inkomsten en naar uitgaven, waar kunnen we die beïnvloeden? Bij het ontwikkelen van de voorstellen hebben we ons ook georiënteerd op ervaringen van andere gemeenten.

Wij willen aan de slag gaan om de geschetste voorstellen te realiseren, daarbij willen we uitdagingen aangaan, creatief zijn en risico's verkennen. Bij een aantal voorstellen kan, ná het vaststellen van de nota, worden overgegaan tot uitvoering. De meeste voorstellen zullen echter verdere uitwerking vergen. Deze nota biedt daartoe het kader.

1. stand van zaken

Najaar 2004

De basisvariant van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) is eind 2004 in beeld gebracht. Daarin is gekeken naar het minimumniveau van de Wvg, één van de voorlopers van de Wmo. Alle mogelijke besparingen zijn in beeld gebracht en de gemeenteraad heeft haar keuzes gemaakt om tot een besparing te komen.

De volgende aanpassingen zijn destijds doorgevoerd:

- Het forfaitair bedrag voor een vervoerspas van € 500,- naar € 300,- per jaar;
- De inkomensgrens gaat naar 2 maal het norminkomen;
- Zomer- en wintergebruik scootmobielen;
- Hergebruik trapliften (overeenkomst met leverancier);
- Een aantal voorzieningen aanmerken als algemeen gebruikelijk (dus geen vergoeding vanuit de Wvg): fiets, hendelmengkranen, verhoogde toiletpot;
- De termijn waarbinnen opnieuw verhuisd mag worden met recht op Wvg vergoeding (was 7 jaar) geschrapt;
- Automatische afschrijvingstermijnen sportrolstoelen en andere verplaatsingsmiddelen vervallen: kijken naar de feitelijke bruikbaarheid;
- Een snellere scootermobiel (15 km en meer) alleen op individuele gronden;
- Meer zelf (door medewerkers van de gemeente) indiceren;
- De uitvoeringspraktijk geholpen met standaardiseren;
- Het forfaitair bedrag als alternatief voor de vervoerspas afschaffen;
- Verhuizingen van ouderen en langdurig zieken als voorzienbaar en daardoor algemeen gebruikelijk beschouwen;
- Minimale eisen voor collectief vervoer doorlichten. Heeft ondermeer geleid tot het toekennen van maximaal 2.000 km reisbereik.

Voorjaar 2012

Tijdens de voorbereidingen voor het beleidsplan “Midden-Drenthe, sociaal en evenwichtig” is op 8 mei 2012 een Wmo conferentie gehouden, waarin met diverse partners in het sociale domein is gesproken over belangrijke zaken in de Wmo. Veel daarvan vindt u terug in dit onlangs vastgestelde beleidsplan. Tijdens die conferentie is ook het onderwerp voorzieningen in één van de workshops behandeld. De discussie en de opmerkingen uit die workshop zijn als bouwstenen voor deze nota gebruikt.

Najaar 2012

Onze visie op de ontwikkelingen in de Wmo en de financiële situatie in 2013 en de daarop volgende jaren noopt om de individuele Wmo-voorzieningen opnieuw serieus door te lichten (zie hoofdstuk 4). De vraag die voorligt is: hoe willen we de Wmo in de toekomst vormgeven.

Deze kadernotitie is bepalend voor de beleidmatige invulling van de individuele Wmo voorzieningen in 2013 en verder. De focus ligt op onze visie over het invullen van de compensatieplicht en op de financiële gevolgen van beleid. We brengen het financieel perspectief in beeld. Op de gebruikelijke evaluatiemomenten wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de financiële voortgang.

2. juridische grenzen

Wie wil weten op welke manier je de individuele voorzieningen kunt uitvoeren, moet eerst weten waar de buitengrenzen liggen. Hier staan ze op een rij. De onder a. en c. genoemde regels geven de wettelijke kaders voor voorzieningen, waaraan we als gemeente in ieder geval moeten voldoen. Soms zijn buitengrenzen in de praktijk onduidelijk, door bijvoorbeeld een uitspraak van een bestuursrechter kan duidelijkheid ontstaan. Onder b. staan de regels die we zelf als gemeente hebben vastgesteld.

- a. In de eerste plaats is er de Wet maatschappelijke ondersteuning zelf (inclusief aanvullende rijksregels). De wet draagt het karakter van een kaderwet: de wet geeft buitengrenzen aan waarbinnen de gemeenten ruime mogelijkheden hebben voor een eigen, lokale invulling. Voorbeeld: de maximale hoogte van de eigen bijdrage is in de wet geregeld. De gemeente mag de eigen bijdrage wel lager vaststellen, maar niet hoger.
- b. Het lokale beleid staat in de verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (raadsbevoegdheid) en in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Midden-Drenthe (collegebevoegdheid).
- c. Tenslotte is er jurisprudentie: de hoogste bestuursrechter in Nederland doet regelmatig uitspraken die de grenzen van de Wmo scherper in beeld brengen. De jurisprudentie is volop in ontwikkeling en kan daarom tot nieuwe grenzen gaan leiden.

3. gemeentelijk beleid in 2013 en verder

In 2013 en de jaren daarna willen we gemeentelijk beleid vaststellen voor de individuele voorzieningen. We starten dit hoofdstuk met de wijze waarop we samen met de burger een oplossing willen vinden voor problemen die hij of zij tegenkomt. Daarna bespreken we een aantal maatregelen op het gebied van vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen en hulp bij het huishouden. Met deze maatregelen realiseren we enerzijds hogere inkomsten en anderzijds lagere uitgaven. Concrete invulling van de lijst moet nog plaatsvinden. Voor een aantal voorstellen is onduidelijk of ze volledig haalbaar zijn. In die situaties is vermeld waarom. Bij een aantal voorstellen is de opbrengst als PM (pro memorie = niet nader te benoemen) opgevoerd. Soms zijn er ook risico's, bijvoorbeeld omdat er nog jurisprudentie zou kunnen volgen. In de beschrijving wordt dat vermeld. Per voorstel brengen we de mogelijke opbrengst in beeld. Het effectueren van maatregelen zal in de praktijk vaak enige tijd vergen vanwege wettelijke bepalingen en omdat noodzakelijke voorbereidingen en afspraken moeten worden getroffen. Denk bijvoorbeeld aan het wijzigen van de verordening en het opzetten van een collectieve voorziening voor incidentele rolstoelen. Het doel is om voorstellen effectief te realiseren vanaf najaar 2013. Daar waar mogelijk starten we eerder.

Een aantal voorstellen gaat over de eigen bijdrage. Het rijk heeft vastgesteld dat het eigen vermogen¹ mee gaat tellen bij het vaststellen van de hoogte van de eigen bijdrage. Binnen de mogelijkheden die het Rijk biedt vraagt de gemeente Midden-Drenthe niet altijd de volledige eigen bijdrage. Wij willen dat veranderen en dat wel gaan doen. De te betalen eigen bijdrage wordt naar draagkracht vastgesteld. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Het vaststellen en innen is een taak van het Centraal Administratie Kantoor (CAK), waarbij de eigen bijdrage nooit hoger kan zijn dan de kostprijs van de voorziening.

3.1 samen een oplossing vinden

Met het invoeren van de Wmo is het onze taak een beperking te compenseren. Het gaat er om dat gemeenten veranderen van aanbodgericht naar vraaggericht werken. Het gaat niet om welke voorziening beschikbaar is, maar welke oplossing voor handen is (ook wel kanteling genoemd). Niet vóór de aanvrager maar samen mét de aanvrager een oplossing vinden. Dat betekent uitgaan van de eigen kracht van mensen en hun sociale netwerk.

In onze gemeente gaan we bij een aanvraag vrijwel altijd op bezoek bij de aanvrager thuis. Dat doen we al een aantal jaren en we blijven dat doen. Wij hechten veel waarde aan "het gesprek" met de aanvrager. Daardoor kunnen we ook vaststellen of de aanvrager zelf in een oplossing kan voorzien, hetzij financieel, hetzij door zelf een oplossing te regelen. We kennen de situatie van de aanvrager en zijn woonomgeving. Als het nodig is helpen we, bijvoorbeeld door informatie over hulpmiddelen-leveranciers te verstrekken of door te helpen bij het zoeken naar een hulp in het huishouden.

¹ De Eerste en Tweede Kamer hebben het wetsvoorstel vermogensbijtelling Wmo/AWBZ aangenomen. Het wetsvoorstel is per 1-1-2013 in werking getreden.

Daarmee zijn we er niet, we moeten stappen maken om de kracht die in burgers zelf zit te benutten. We vinden dat de burger, daar waar dat kan, zelf zijn verantwoordelijkheid moet nemen en moet worden aangesproken op zijn verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Het oplossen van het probleem staat centraal. Het kan zijn dat daarbij een collectieve voorzieningen een oplossing biedt, waar tot nu toe een individuele voorziening wordt ingezet. Het kan ook zijn dat het netwerk van de aanvrager kan helpen waar nu een professional wordt ingezet. Zo kun je bijvoorbeeld zelf, samen met je netwerk, zorgen dat de wekelijkse boodschappen in huis komen. Daar willen we naartoe, zorg voor elkaar, zelfredzaamheid². Deze visie betekent dat we de burger anders gaan benaderen, dat we andere vaardigheden van medewerkers vragen en dat we uiteindelijk middelen effectiever inzetten bij het compenseren van het probleem.

Aan dat proces willen we verder vorm gaan geven. Het betekent dat deze nota meer is dan een aantal op zichzelf staande maatregelen. We willen voorbereid zijn op de toekomst. Dat doen we met een heldere visie en werkwijze.

3.2 vervoersvoorzieningen

Het gaat hier om vervoersmiddelen die zijn bedoeld voor lokale verplaatsingen en verplaatsingen in en rond de woning. Voor scootermobielen wordt in de gemeente Midden-Drenthe geen eigen bijdrage gevraagd. Voor rolstoelen en voor personen jonger dan 18 jaar is geen eigen bijdrage toegestaan. De hoogte van de eigen bijdrage is afgestemd op het inkomen en vermogen van de gebruiker van een individuele voorziening, de inning is een taak van het CAK. De gemeente Midden-Drenthe wil een eigen bijdrage vragen voor alle individuele voorzieningen. Bij de voorstellen komen naast de eigen bijdrage³ ook een aantal andere mogelijkheden aan bod.

Voorstellen:

a. Het uitbreiden van het aantal perioden eigen bijdrage.

Voor voorzieningen die geen eigendom worden van de gebruiker mag gedurende de gehele looptijd een eigen bijdrage worden gevraagd. Het gaat dan bijvoorbeeld om aangepaste fietsen. Veel voorzieningen worden in bruikleen verstrekt via de hulpmiddelenleverancier (±125). De gemeente betaalt daarvoor een maandelijks huurbedrag. Wij achten het daarom redelijk dat gedurende de hele looptijd een eigen bijdrage wordt gevraagd welke is afgestemd op het inkomen van de aanvrager. Het is juridisch redelijk zeker dat ook voor bestaande gebruikers deze wijziging mag gelden. Wij schatten de opbrengst op € 5.000,- in 2014 oplopend naar € 15.000,- structureel met ingang van 2016 (zie voor scootermobiel onder b.).

² Zie ook "Midden-Drenthe, Sociaal en evenwichtig" beleidsplan Wmo Midden-Drenthe 2012-2016.

³ De eigen bijdrage kan nooit meer zijn dan de kostprijs. Dit blijkt uit de brief van 26 november 2004 (TK 2003-2004, 29 538, nr. 7), daarin schrijft de staatssecretaris: "Gemeenten mogen in het kader van de WMO niet meer dan de kostprijs vragen voor een voorziening".

- b. eigen bijdrage vragen voor scootermobielen.

Bij invoering van de Wmo is er in Midden-Drenthe voor gekozen om voor scootermobielen geen eigen bijdrage te vragen. Op dit moment worden 318 scootermobielen verstrekt. Het ligt voor de hand om voor alle hulpmiddelen, waarvoor dat is toegestaan, een eigen bijdrage te vragen en daar geen specifieke uitzonderingen op te maken. Geschatte opbrengst stijgt van € 10.000,- in 2014 naar € 30.000,- structureel met ingang van 2016.

- c. eigen bijdrage voor vervoersvoorzieningen van 1 naar 3 jaar.

De gemeente Midden-Drenthe kent een eigen bijdrage voor vervoersvoorzieningen in eigendom van een jaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om autoaanpassingen. Maximaal mag voor 3 jaar een eigen bijdrage worden gevraagd. Het voorstel is om voor voorzieningen die in eigendom worden verstrekt een eigen bijdrage te vragen voor de maximale periode. Voor vervoersvoorzieningen komt dit zelden voor. Hierdoor krijgen we echter wel een eenduidig systeem van eigen bijdragen. Opbrengst PM.

- d. hoogte pgb hulpmiddelen en pgb onderhoudskosten herijken

Een voorziening kan in veel situaties in natura of als persoonsgebonden budget worden verstrekt. In Midden-Drenthe is bepaald dat het persoonsgebonden budget gelijk is aan 100% van de tegenwaarde van de voorziening in natura. Uitgangspunt van de wet is echter dat we compensatie moeten bieden voor een beperking. Wij stellen voor om bij het bepalen van de hoogte van het persoonsgebonden budget per aanvrager te beoordelen of met een lager bedrag dan het maximale bedrag de aanvrager voldoende kan worden gecompenseerd. Dit moet per aanvrager worden vastgesteld. Vanwege het ontbreken van overheadkosten willen we daarbij het maximale bedrag vaststellen op 75% van de tegenwaarde van de voorziening in natura. De jurisprudentie op dit onderdeel is nog volop in ontwikkeling. Wij denken echter dat deze benadering stand houdt. Geschatte opbrengst zetten we op € 8.000,-.

- e. collectieve voorziening voor incidenteel gebruik rolstoel.

De rolstoel voor incidenteel gebruik (nu ongeveer 174 incidenteel) wordt vooral gebruikt voor zaken die je incidenteel doet, zoals op visite gaan, winkelen en een dagje uit. Een dergelijke rolstoel heeft niet als individuele voorziening te worden verstrekt. Om het mensen mogelijk te maken toch incidenteel een rolstoel te hebben als dat nodig is, willen we een collectieve voorziening opzetten om dergelijke rolstoelen uit te lenen. In beleid leggen we vast wanneer en hoe een rolstoel wordt verstrekt. Geschatte opbrengst zetten we op € 18.000,- structureel met ingang van 2015.

- f. sociaal vervoer gehandicapte kinderen naar wettelijk niveau, het gemeentelijke beleid versoberen.

In de gemeente Midden-Drenthe is beleid vastgesteld voor sociaal vervoer gehandicapte kinderen. Daarmee wordt in bepaalde situaties

een (bruikleen)auto verstrekt aan een gezin met een kind met een beperking als alternatief voor het collectief vervoerssysteem. Dit beleid reikt verder dan de wettelijke verplichting vanuit de Wmo⁴. De feitelijke praktijk is dat veel gemeenten uitgaan van het wettelijk verplichte beleid. Ook onder de Wmo moet soms een (bruikleen)auto worden verstrekt. Dit zal echter minder snel het geval zijn dan bij toepassing van het huidige beleid sociaal vervoer gehandicapte kinderen, zoals dat in Midden-Drenthe is vastgesteld. De in ons beleid vastgestelde inkomensgrenzen kunnen als gevolg van uitspraken van de CRvB⁵ niet langer worden gehanteerd. Dit betekent dat alle inkomensgroepen voor de regeling in aanmerking komen, zonder een eigen bijdrage te betalen (voor voorzieningen van kinderen jonger dan 18 jaar kan geen eigen bijdrage worden gevraagd). De kosten zullen voor de gemeente daarom aanzienlijk stijgen. Mogelijk met € 35.000,- tot € 70.000,- gemiddeld per jaar. Een alternatief is de regeling te versoberen tot het wettelijk verplichte niveau, dat bespaart kosten. Dat komt omdat wij verwachten dat in minder situaties recht op een (bruikleen)auto zal bestaan. Geschatte opbrengst bij het versoberen van de regeling is € 25.000,- structureel met ingang van 2014.

3.3 woonvoorzieningen

Dit is een post waar we moeilijk grip op houden. Indien we meer grote woningaanpassingen hebben dan stijgen de kosten enorm. Als iemand een beperking heeft in zijn woning dan moeten we die beperkingen compenseren. De belangrijkste voorstellen zien op het uitbreiden van de eigen bijdrage en het kritisch bekijken of voorzieningen algemeen gebruikelijk zijn.

Voorstellen:

- g. eigen bijdrage voor woonvoorzieningen van 1 naar 3 jaar.

De gemeente Midden-Drenthe kent een eigen bijdrage voor woonvoorzieningen van één jaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om een traplift of een grote woonvoorziening. Maximaal mag een eigen bijdrage worden gevraagd voor 39 perioden van 4 weken (is 3 jaar). Het voorstel is om voor voorzieningen die in eigendom worden verstrekt een eigen bijdrage te vragen voor de maximale periode van 3 jaar. Geschatte opbrengst is in het 1e jaar gelijk, maar stijgt dan van € 12.000,- in 2015 naar € 24.000,- structureel in 2016.

- h. mogelijkheden besparingen op grote woonvoorzieningen in beeld brengen.

Grote woonvoorzieningen komen weinig voor, maar het gaat dan meestal wel over hoge bedragen per voorziening. In de komende periode willen we per aanvraag die binnenkomt kijken of we door nog kritischer te kijken naar het primaat van verhuizen, offertes voor woningaanpassingen en het kijken naar alternatieve oplossingen (zoals het plaatsen van “aanbouwen” door middel van units in koop of in huur) de financiële middelen doelmatig kunnen inzetten. Opbrengst PM.

⁴ Volgens de wet is het collectief vervoer in veel situaties een adequate voorziening.

⁵ CrvB 18-01-2012 nrs. 10/4441 WMO e.a./09-01-2012 nr. 11/6738 WMO

i. (kleine) woningaanpassingen algemeen gebruikelijk beschouwen

Kleine woonvoorzieningen worden als gevolg van dit voorstel algemeen gebruikelijk en moet men zelf aanschaffen. (klein = minder dan € 680,- per voorziening, voor dit bedrag is gekozen, omdat de meest voorkomende kleine woningaanpassingen daarmee snel afgehandeld worden) Het gaat dan bijvoorbeeld om een wandbeugel of een toiletverhoger. Inmiddels zijn steeds meer voorzieningen, die vroeger speciaal voor mensen met een beperking waren, beschikbaar voor iedereen. Voorzieningen zijn te koop bij bouw- of supermarkt en zijn niet aanzienlijk duurder dan vergelijkbare producten. Een voorziening die algemeen gebruikelijk is wordt niet meer verstrekt als individuele voorziening. Naar ons oordeel zijn de meeste voorzieningen op de lijst kleine woningaanpassingen (hierop staan er 17) algemeen gebruikelijk. Het voorstel kan wel leiden tot meer bezwaarschriften. Jurisprudentie over een dergelijke werkwijze is er nog niet, dat is een risico. Bij aanvragen wordt een afweging gemaakt van de individuele omstandigheden. Eventueel kan bijzondere bijstand worden toegepast als vangnet voor degenen die de voorziening wel nodig hebben, maar niet kunnen betalen. Voorzieningen die we wel verstrekken gaan onder de gebruikelijke aanvraagprocedure vallen. Daarvoor geldt een eigen bijdrage naar draagkracht. De geschatte opbrengst is in 2013 € 5.000,- in 2014 € 10.000,- en met ingang van 2015 structureel € 20.000,-.

j. De grens waarboven verhuizen voorrang heeft boven woning-aanpassen-mèt-Wmo-vergoeding verlagen van circa € 8.400,- naar € 2.900,- .

In ons beleid is opgenomen dat we in bepaalde gevallen afwijken van het primaat van verhuizen. Primaat van verhuizen betekent dat verhuizen voorgaat op het aanpassen van een woning. Wij hanteren op dit moment een grens van € 8.400,-. Zijn de kosten van de gevraagde woonvoorziening lager, dan blijft het primaat van verhuizen buiten toepassing. Om te bepalen of de kosten van het aanpassen van de woning boven deze grens uitkomen, gaan we uit van de tenminste noodzakelijke woningaanpassingen uit de vastgestelde indicatie. Door de grens te verlagen zal in meer situaties verhuizen voorgaan op aanpassen. Dit laat onverlet dat we alle persoonlijke omstandigheden meewegen bij het bepalen of verhuizen voorrang heeft. We kijken daarbij nadrukkelijk naar het netwerk rond de klant. Hetgeen kan betekenen dat verhuizen geen reële mogelijkheid is. De reden voor een verlaging naar € 2.900,- is dat dit bedrag (vrijwel) overeenkomt met de hoogte van een verhuiskosten- vergoeding. Bij een lager bedrag zou de verhuiskostenvergoeding hoger kunnen zijn dan de aanpassingskosten van de woning. De geschatte opbrengst bij een verlaging naar € 2.900,- is € 5.000,- in 2014 en daarna €10.000,- per jaar.

k. Op het terrein van bouwen beleid maken, waardoor het beroep op woningaanpassingen kan worden beperkt.

Bij het bouwen van nieuwe woningen wordt te weinig rekening gehouden met eenvoudige voorzieningen en toekomstige aanpassingen, zoals een natte cel of slaapkamer op de begane grond. Het is niet toegestaan dit in de bouwverordening vast te leggen. In samenwerking met de afdeling Bouwen en Wonen kijken we naar

oplossingen. In het uitvoeringsprogramma van het woonplan 2012-2020 “Platteland leeft!” zijn daarvoor actiepunten opgenomen⁶. De actiepunten betreffen: overleg met de woningbouwcoöperaties, beleid voor specifieke doelgroepen, levensloopbestendigheid en stimulering van ontwikkeling van woonservicezones. Voor de toekomst werkt dit kostenbesparend. Opbrengst PM.

3.4 hulp bij het huishouden

De kosten van hulp bij het huishouden zijn de laatste jaren sterk gestegen. Dit komt door veranderde wetgeving (thuiszorgorganisatie mogen vanaf 1 januari 2010 alleen medewerkers inzetten die in loondienst zijn) en de laatste aanbesteding waarbij uurtarieven sterk zijn gestegen. Daarnaast is er een toename van de doelgroep die een beroep doet op hulp bij het huishouden. Er wordt al de maximale eigen bijdrage gevraagd voor de hele looptijd van de voorziening. Een groot deel van het budget voor individuele voorzieningen (zo’n 70%) gaat naar de hulp bij het huishouden. De inkoop van de hulp bij het huishouden is dus een belangrijk onderdeel van de uitgaven. Het contract loopt tot 1 januari 2014. Wij willen ons in 2013 voorbereiden op de inkoop in 2014 en daarna. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de overheveling van de AWBZ begeleiding en het beperken van de voorziening hulp bij het huishouden (vanaf 2014)⁷ nemen we mee in die voorbereiding. Dat zijn ook ontwikkelingen welke bij inkoop van invloed kunnen zijn op de hoogte van de tarieven.

Voorstellen:

- I. afschaffen van het overhevelen van een percentage van het persoonsgebonden budget (Pgb) en van het vrij besteedbaar bedrag.
Jaarlijks mag 10% van het Pgb worden meegenomen naar het volgende jaar. Uit de administratie blijkt deze overheveling nauwelijks te worden toegepast bij de 90 Pgb’s. Waar dat wel gebeurt, leidt het tot veel administratieve verwarring. Verder is in Midden-Drenthe gekozen voor een vrij besteedbaar bedrag van 1,5% met een maximum van € 1.250,-. Dit deel van het Pgb hoeft niet te worden verantwoord. Het systeem is afgeleid van de systematiek van het Pgb onder de AWBZ. In veel gemeenten is het vrij besteedbaar bedrag inmiddels afgeschaft, zodat de hele Pgb besteed moet worden aan de daadwerkelijke verlening van hulp bij het huishouden. Het Pgb is daar ook voor bedoeld. Geschatte opbrengst is € 2.000,-.
- m. afschaffen indiceren boodschappen
Nu wordt er nog vaak hulp bij het huishouden ingezet voor het doen van boodschappen. Het gaat dan meestal om 1 uur per week. Wij achten de meeste aanvragers in staat om zelf te zorgen dat de boodschappen worden geregeld. Dat kan door een beroep te doen op bijvoorbeeld burens of familie. Andere alternatieven zijn diverse boodschappendiensten die in onze gemeente actief zijn. Alleen in uitzonderlijke situaties willen we dan uren indiceren voor het doen van

⁶ Het woonplan is op 13 december 2012 vastgesteld door de gemeenteraad.

⁷ Maatregelen uit “Bruggen slaan”, Regeerakkoord VVD-PvdA, 29 oktober 2012.

boodschappen. Een aanvrager ontvangt, indien nodig, 1 uur per week voor het doen van boodschappen. Geschatte opbrengst is met ingang van 2014 € 12.000,-

n. indicatieprotocol en wijze van indicatiestelling aanpassen.

Het protocol indicatiestelling huishoudelijke verzorging en het protocol gebruikelijke zorg zijn dezelfde protocollen als onder de AWBZ werden gebruikt. Deze worden nu gebruikt om vast te stellen of er recht is op hulp bij het huishouden en zo ja, in welke omvang. Wij willen de protocollen doornemen en aanscherpen daar waar mogelijk. Daarnaast willen wij onze eigen werkwijze bij het stellen van indicaties toetsen op het gebruik van de eigen kracht van mensen en het gebruik van het sociale netwerk rond de aanvrager zelf. De geschatte opbrengst is nu niet goed vast te stellen en stellen we daarom op PM.

4. financieel perspectief

Dit hoofdstuk geeft u een overzicht van de inkomsten en uitgaven en het meerjarenperspectief. Daarbij is onderscheid gemaakt in Wmo- overige voorzieningen en Wmo-huishoudelijke hulp. Uitgangspunt is de vastgestelde begroting 2013.

Wmo- overige voorzieningen

De inkomsten voor de Wmo- overige voorzieningen - de "oude" Wvg voorzieningen – maken onderdeel uit van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De omvang van het aandeel van de algemene uitkering voor Wmo- overige voorzieningen is niet meer te herleiden. Over- en onderschrijdingen van de in de begroting geraamde budgetten komen ten laste of ten gunste van het rekeningresultaat.

Wmo-huishoudelijke hulp

De inkomsten voor Wmo-huishoudelijke hulp komen uit een integratie-uitkering uit het gemeentefonds. De omvang hiervan is wel bekend. Tot en met 2011 werd het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven voor Wmo-huishoudelijke hulp verrekend met de Wmo-reserve. De raad heeft besloten om de Wmo-reserve eind 2011 op te heffen. Vanaf de begroting 2012 worden over- of onderschrijdingen ten laste of ten gunste van het rekeningresultaat gebracht. In 2012 is de begroting structureel in lijn gebracht met de uitgaven. In tabel 2 is het bedrag te zien dat de gemeente bijdraagt in de kosten van huishoudelijke verzorging.

Meerjarenperspectief

In het meerjarenperspectief zijn de bedragen geïndexeerd. Voor de Wmo- overige voorzieningen geldt een index van +2%. Deze index is gebaseerd op de overeenkomst met de aanbieders van de voorzieningen. Omdat de uitgaven voor Wmo-huishoudelijke hulp moeilijk in te schatten zijn, is de indexering van de uitgaven voor huishoudelijke hulp gelijk gesteld aan de indexering van de integratie-uitkering.

Inkomsten

Voor de Wmo- overige voorzieningen ontvangen we een bedrag dat onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De inkomsten voor Wmo-huishoudelijke hulp komen uit een integratie-uitkering uit het gemeentefonds en zijn in 2013 € 3.413.949,-. In 2013 verwachten we aan eigen bijdrage te ontvangen € 490.283,- + € 25.000,- = € 515.283,-. Het overgrote deel van dit bedrag is eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden. Wij hebben geen cijfers over de ontvangen eigen bijdrage naar kostensoort.

Uitgaven

De uitgaven voor de Wmo- overige voorzieningen zijn voor 2013 begroot op € 1.432.836,-. Deze post bestaat bijvoorbeeld uit uitgaven voor vervoersvoorzieningen (waaronder het taxi vervoer) en uitgaven voor hulpmiddelen (waaronder scootermobielen en rolstoel).

In tabel 1 staan de lasten en baten in meerjarenperspectief opgenomen.

Tabel 1: Meerjarenperspectief Wmo

	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Wmo-voorzieningen				
uitkeringen woonvoorzieningen	297.669	303.622	309.695	315.808
externe medische en ergonomische adviezen	99.152	101.135	103.158	105.221
uitkeringen vervoersvoorzieningen	564.666	575.959	587.478	599.228
uitkeringen hulpmiddelen	496.349	506.276	516.401	526.730
totaal Wmo-voorzieningen	1.457.836	1.486.992	1.516.732	1.546.987
Eigen bijdragen	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Uitgaven	1.432.836	1.461.992	1.491.732	1.521.987
Inkomsten	1.432.836	1.461.992	1.491.732	1.521.987
<i>Tekort in exploitatie</i>	0	0	0	0
Saldo Wmo-voorzieningen	0	0	0	0
Huishoudelijke zorg				
huishoudelijke hulp	4.120.802	4.301.293	4.489.689	4.686.337
overige uitgaven	485.480	485.480	485.480	485.480
Totaal huishoudelijke zorg	4.606.282	4.786.773	4.975.169	5.171.817
eigen bijdragen	490.283-	511.758-	534.173-	557.569-
Uitgaven	4.115.999	4.275.015	4.440.996	4.614.248
Integratie-uitkering	3.413.949	3.451.749	3.588.970	3.731.646
Saldo huishoudelijke zorg	-702.050	-823.266	-852.026	-882.602

Bezuinigingsbedragen en geschatte opbrengsten

Naast de in tabel 1 opgenomen lasten en baten is in de (meerjaren)begroting 2013 voor de Wmo een bezuinigingsbedrag voor de Wmo opgenomen. Het bezuinigingsbedrag is € 35.000 in 2013, oplopend tot € 110.000 in 2014 en verder. In de begroting staat hierover het volgende opgenomen:

“In onze gemeente geldt een goed WMO-beleid. Bijstelling van dat beleid leidt tot de hier genoemde besparing. Daarbij gaat het onder andere om het harmoniseren van eigen bijdragen. Bij de genoemde bezuinigingsbedragen gaat het om een ruwe indicatie, waarbij realisatie ook afhangt van invoeringstermijnen. Omdat invoering per 1 januari 2013 niet realistisch is – behandeling van voorstellen zal plaatsvinden na bespreking van de kadernota WMO, in het najaar van 2012 – komt het grootste deel van het bedrag ten gunste van de begroting 2014”.

In tabel 2 zijn deze bezuinigingsbedragen toegevoegd aan de saldo's van tabel 1. De 'gemeentelijke bijdrage' geeft het tekort op de Wmo weer zoals dat in de (meerjaren)begroting 2013 is opgenomen.

Onder “*Besparingen maatregelen uit deze nota*” zijn in tabel 2 vervolgens de geschatte opbrengsten op basis van de voorliggende nota opgenomen. Zoals eerder in deze nota aangegeven gaat het om inschattingen, welke effectief hoger, maar ook lager kunnen uitpakken. Dit komt doordat de hoogte van opbrengsten nu niet goed is vast te stellen.

In de laatste regel van tabel 2 staat opgenomen hoe de begrote bezuinigingsbedragen zich verhouden tot de geschatte opbrengsten. Hieruit blijkt dat de jaren 2013 en 2014 negatief uitpakken doordat maatregelen uit deze nota in deze jaren nog niet de volle opbrengst genereren. In de jaren daarna brengen de maatregelen naar verwachting meer op dan nu is opgenomen in de begroting.

tabel 2. Bezuinigingsbedragen en geschatte opbrengsten

	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Wmo-voorzieningen				
Saldo Wmo-voorzieningen	0	0	0	0
Huishoudelijke zorg				
Saldo huishoudelijke zorg	-702.050	-823.266	-852.026	-882.602
bezuinigingsbedragen begroting 2013	35.000	110.000	110.000	110.000
<i>gemeentelijke bijdrage*</i>	-667.050	-713.266	-742.026	-772.602
Besparingen maatregelen deze nota	13.000	77.000	137.000	150.000
<i>gemeentelijke bijdrage*</i>	-689.050	-746.266	-715.026	-732.602
saldo begrote-werkelijke besparing	-22.000	-33.000	27.000	40.000

** Het verschil tussen de rijksmiddelen en de gemeentelijke uitgaven is in beeld gebracht. Dat verschil wordt opgevangen binnen de totale begroting.*

5. conclusies

In deze kadernota geven wij richting aan de beleidsmatige invulling van de individuele Wmo voorzieningen in de komende jaren. We willen naar een gemeente waarin burgers voor elkaar zorgen, zelfredzaam zijn en waarin wij een steuntje in de rug geven als dat nodig is.

De komende jaren zijn er minder financiële middelen beschikbaar. De bijdragen van het rijk zijn verlaagd. De geschetste maatregelen geven naast een financiële schets van de stand van zaken vooral een denkrichting weer waarmee we de uitgaven van individuele voorzieningen willen beïnvloeden.

De hoofdlijn is dat we het probleem voor de burger compenseren. We willen mensen niet in de kou laten staan. Dat doen we door, daar waar dat kan, een beroep op de eigen kracht van mensen te doen. Heb je een groot kapitaal dan vinden wij het redelijk dat je eigen geld inzet voor bijvoorbeeld de aanschaf van een traplift. Moet de gemeente helpen bij het praktisch regelen dat die traplift er komt, dan doen we dat. Heb je mensen in je omgeving die je kunnen helpen dan stimuleren wij dat. We vinden dat de burger, daar waar dat kan, zelf zijn verantwoordelijkheid moet nemen en moet worden aangesproken op zijn verantwoordelijkheden en mogelijkheden.

Het is in onze ogen redelijk om de wettelijk vastgestelde maximale eigen bijdrage te vragen. Het is wel belangrijk dat de hoogte van die eigen bijdrage is afgestemd op je inkomen. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. De eigen bijdrage wordt geïnd door het CAK, zij zorgen dat de hoogte is afgestemd op het inkomen en vermogen van de gebruiker van een individuele voorziening. De gemeente Midden-Drenthe wil een eigen bijdrage vragen voor alle individuele voorzieningen. We gaan niet langer voorzieningen uitsluiten. Bij samenloop met AWBZ betaalt de gebruiker sowieso al een eigen bijdrage voor de AWBZ, dat bedrag gaat dan naar de gemeente.

Tegelijkertijd zijn we kritisch op onze manier van werken, onderzoeken we alternatieven, kijken we naar collectieve voorzieningen en eigen kracht. Het doel is om degenen die individuele voorzieningen nodig heeft die voorziening te bieden. Deze visie betekent dat we de hulpvrager, anders gaan benaderen, andere vaardigheden van medewerkers vragen en uiteindelijk dat we middelen effectiever in kunnen zetten voor het compenseren van het probleem. De juridische grenzen vormen daarbij de buitenbakens. Nieuwe ideeën, die binnen de hiervoor geschetste kaders vallen, sluiten we niet uit.

Het meerjarenperspectief 2013-2016 geeft financieel inzicht voor komende jaren. De individuele voorzieningen blijven een open einde regeling, waarbij vele factoren de uitkomst beïnvloeden. Op de gebruikelijke evaluatiemomenten zal de gemeenteraad daarover worden ingelicht.